

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznika. Inscerati: do 9 petič vrst 4 1 D, od 10—15 petič vrst 4 1 D 50 p, večji inserati petič vrst 2 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklicani petič vrst 3 D; poroke, zaroke velikosti 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p. Popusti le pri naročitih od 11 objav naprej. — Inseratni davek posebej. Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva ulica št. 5, priložno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. Telo št. 34.

Besede sprotoma le podpisane in zadeset frankovano.

Rekopisov se ne vrača.

Posamazne številke:
v Jugoslaviji vse dni po Din 1—
v inozemstvu navadno dni Din 1, nedelje Din 1-25
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:	V Jugoslaviji			V inozemstvu
	v Ljubljani	po pošti		
12 mesecev	Din 120—	Din 144—	Din 216—	
6	60—	72—	108—	
3	30—	36—	54—	
1	10—	12—	18—	

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročina doplačati. Novi naročniki naj pošljejo v prvič naročino vedno po nakaznici. Na samo pisemna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

POSLANICA SOKOLSTVU.

Vsem bratom in sestram!

Na IV. glavni skupščini Jugoslovenskega Sokolskega Saveza, vršeci se dne 25. marca t. l. v Beogradu, smo soglasno in z navdušenjem sprejeli resolucijo, ki ponovno poudarja osnovna načela naše organizacije in nam v interesu Sokolstva, države in naroda zahteva najnujnejše, neogibne naloge sedanjih dni.

Predhodna naša konferenca v Beogradu je sklenila, naj resolucijo razmnožimo s tiskom in jo razdelimo med članstvo. Pozivljamo vse brate in sestre, naj se zglase pri svojih društvih, kjer jim je resolucija na razpolago.

Besede, zanesane v njej, prenesite z delom v življenje! Z vsjo fizično močjo in z vsjo duševno vedrostjo stojte na straži in izvršujte dosledno svoje sokolske dolžnosti!

Čas, ki ga preživljamo, je tako resen in tako kritičen, kakor še ni bil izza našega narodnega in državnega ujedinjenja. Ob temelje naše države se zaganjajo njeni sovražniki, ščunjejo brata na brata, sestro na sestro, pleme na pleme, ponižujejo in onečaščajo avtoriteto in svetost državne misli in narodnega edinstva z vsemi sredstvi klevet in demagogije, napajajo široke mase naroda s strupom sovražstva, nemoteno in nezakajno snujejo načrte, kako naj razbijejo veliko tvorbo ljubezni, trpljenja,

Zdravo!

Starešinstvo Jugoslovenskega Sokolskega Saveza.

v Ljubljani, dne 3. aprila 1923.

Debata o liberalizmu.

V italijanskem tisku se je pred velikonočno vnela zanimiva razprava o nasilju in svobodi. Razpravo je povzročil vodja italijanskega fašizma, ministrski predsednik Mussolini, ki je v reviji »Gerarchia« napisal članek o razmerju fašizma do liberalizma. Vodilni listi italijanskega liberalizma namreč, predvsem milanski »Corriere della Sera«, pa tudi rimska druga »Il Mondo« ter »Giornale d' Italia« neprestano zbadajo predsednika Mussolinija z namenom, povrniti italijanski državi načela zdravega parlamentarizma in utrpjeno pot zapadnega liberalizma. S pojavom fašizma na rimski konzultji je namreč Italija doživela prvi državni udar, in način, kakor se sedaj vlada italijanski narod, je enostavno diktatorčen. Fašistovska stranka ima nezadostno manjšino in Mussolini se gospodom poslan-

cem velikih in malih strank še ob tistih redkih prilikah, ko se za eno uro pojavi v parlamentu, prav hudomušno smeje. Naravno je, da idejni zastopniki liberalnih inštitucij, ki so v kratki dobi polstoletnega življenja ustvarile sedanjo italijansko državo, jo socialno, gospodarsko in duševno razvile do ugledne evropske sile, ne morejo mirnega srca gledati, kako se te institucije, kako se italijanski parlamentarizem, svoboda in pravica narodne večine ter liberalna državna načela teptajo in ti krogi dalekovidno čutijo, kako se končno v Italiji pripravljajo dnevi nebrzdane diktature maloštevilnih kast in osebnosti. Že danes nastane v slučaju nagle smrti Mussolinija v fašizmu boj struj in osebnih ambicij, ker še vedno niso določena nova, neoliberalna načela, po katerih naj se spreminja vodstvo

države in naroda. Parlamentarizem in liberalizem imata taka načela. Večina civiliziranih držav se jih poslužuje. Samo Rusija je s komunizmom doživela novo obliko vladavine, ki ni parlamentarna, ne liberalna, zato pa po prostodušnosti diktatorska.

Enak vzgled je evropski politični teoriji ponudil Mussolini s fašizmom in dejanji, ki so ga privedla na vlado. Res je, da je tedaj imel za sabo silo in pa mehkužno, neodločno okolico italijanskega političnega sveta. Toda prevrat in nasilje je enkratni pojav. Poseben nauk o nasilju in prevratu ni mogoč v tem smislu, da bi se z njegovo pomočjo smelo trajno in nečkoljivo menjati vlade in upravitelje države.

Iz te splošne skrbi se torej pojavlja pred resnimi italijanskimi politikmi, ki se v prvi vrsti bavijo z idejno javno kritiko, in ki ne posegajo v nevhvaležne in nepravilne politike, v razbijanje italijanskega liberalizma. Razumljivo je, da razburjajo razprave te vrste živce ministrskega predsednika Mussolinija in mu manjšajo avtoriteto, ker so ideje liberalnega in parlamentarnega državnega krmarenja v javni zavesti vendar še tako spoštovane, da je vsaka diktatura nepriljubljena. V omenjenem članku je Mussolini poskušil z veliko stilitično spretnostjo dokazati nauk fašizma o državnem vodstvu, glede katerega postavlja trojico temeljnih idej: red, hierarhija in disciplina. Da država brez teh ustanov ne more živeti, to je nesporno tudi za pripadnika parlamentarizma in liberalizma. Boj svetovnega komunizma proti državi se je gibal v bistvu proti tem trem pogojem državnega sožitja. Posebno boljševizem je vzor političnega pokreta, ki zanika vsakršne red, hierarhijo in disciplino in ki s tem zagovarja stalno izrazitega socialnega anarhizma. Proti nevarnostim družbenega anarhizma se je v Italiji ustanovil fašizem. V svojem prizadevanju za vpostavitve reda, hierarhije in discipline ima pač danes Mussolini vse zdrave sile Italije za sabo in ne v zadnji vrsti zastopnike liberalnih idej. Toda v navedenem članku pletira Mussolini tudi za misel, ki jo le-ti ne morejo sprejeti. Pravi, da ima skupina ljudi, ki je prišla na vlado, pravico in dolžnost, z vsemi sredstvi in silami delati na to, da se čim dlje vzdrži na krmilu države. Z drastičnim opisom naglašal Mussolini, kako je današnji parlament nepripraven, kako vlada v strankah demagogija. Razumljivo je, da se fašizem s svojim idealizmom, pozhrtvovalnostjo in s strogo disciplino smatra za edino zdravo gibanje v italijanski javnosti in da je njegova kritika italijanskega političnega sveta v marsičem prav resnična. Italijanski liberalisti odgovarjajo, da s tako kritiko ideje liberalizma kot takega niso zadete. Odstavljene so samo

mehkužne, brezvoljne stranke, ki bi bile zanesljivo upropastile Italijo, da ni fašizem posegel v razdiralni proces komunizma. Toda kljub temu velja liberalno načelo, da je vlada upravičena voditi državo samo dotlej, dokler soglašajo njo javno mnenje in večina naroda. To je nepobitna zahteva liberalne državne politike, od katere ni mogoče odstopiti brez nevarnosti za mirni razvoj države. V življenju se je treba boriti za žive resnice. Takih resnic glede državnega vodstva pa fašizem nima. Liberalizem je taka živa resnica, tičočna se državnega sožitja in razvoja, ki v tem oziru prednjači pred vsemi prikritimi in odkritimi nazori diktatorske politike. Če je parlamentarizem slab, ga je treba izboljšati, ne pa odpraviti. Brez parlamentarne kontrole je suverenost naroda in njegove volje prazna beseda.

Suverenosti naroda pa zopet ni mogoče zanikati, niti teoretično niti praktično. Narod sam bi se prejel ali slej zahteval vsiljivim domišljavcem, ki bi poskusili trajno odpraviti njegovo suvereno odločanje. Mussolini trdi, da je liberalni nauk propadel, izkušnje svetovne vojne in sicer primeri Rusije in Italije so po njegovem mnenju razbili njegovo veljavo. Pri tem misli na pojav fašizma in komunizma. Toda akti o blagodatni fašizmu še niso zaključeni, pač pa so znani uspehi državnega krmarenja v Rusiji, ki so pač do razvidnih utrdili, kam pelje državo način vladanja, ki se ne opira na večino naroda, na njegovo soglasje, na hierarhijo in disciplino, marveč na fantazije blodnih diktatorjev. Liberalna državna ideja je še danes zdrava in živa. Boljšega nadomestka niti zgodovina, niti teorija ni iznašla. Za Mussolinija je zgodovinski aksiom, da brez sile ni države. Pri tem aksiomu pa zamenjuje javno silo, ki je potrebna za vzdrževanje reda, hierarhije in discipline z nasiljem, s katerim se vzdržuje manjšinska diktatura. V to drugo silo se zaganja liberalizem in trdi, da je ne samo teoretično nevdržna in nemoralna, marveč tudi praktično, zgodovinsko za vsako državo največja opasnost. Dejstvo je, da se cvetoče zapadne demokracije razvijajo v okvirju liberalne državne ideje naravnost vzorno in da se diktature vzdržujejo samo v iztočnih satrapijah.

K temu vprašanju so se oglasili tudi socialisti, ki soglašajo z Mussolinijevimi nazori o liberalizmu, ker baje leta omogoča razredno ustrojstvo sedanje družbe in tvori radi tega najjačje orodje kapitalističnega razreda. Liberalizem bodo socialisti pobijali tako dolgo, dokler ne prenehaj v človeški družbi borba med kapitalom in delom. Šele tedaj se bo izpremenil parlamentarizem, demokratičen in državopolitični liberalizem naravnost v idealno

teorijo državlanskega sožitja. To priznanje liberalizmu od strani socialistov dokazuje dovolj, da je tudi danes upravičen in da je njegova praktična in moralna veljava neoporečna. Prej ali slej mora pasti vlada, ki zanika državljanom pravico svobode. Ta pravica pa ne vključuje pravice izrabljanja svobode, zanikanje reda in discipline, ki so predpogoj državnega življenja. Nastopi anarhističnih struj niso dokazali proti liberalnemu nauku, marveč dokazali proti nesposobnim državnikom, ki takih struj ne znajo ukrotiti in v smislu zakonov zatreti. Načela narodne svobode in suverene odločevanja so prestala vse politične izkušnje.

(Tudi za naše prilike je ta debata o liberalizmu prav poučljiva in jo radi tega radi točnejšega pregleda prinašamo v razpravni obliki.)

Slovenski javnosti.

Slovenska dijaška zadruga v Pragi, ekonomska akademska podporna organizacija, ki je podpirala od početka svoje ustanovitve leta 1919 do 150 revnih članov, nahaja se danes v skrajno kritičnem položaju. Češkoslovaška vlada je v razumevanju težkega položaja priskočila na pomoč z malimi podporami našemu dijaštvu, katere pa še daleč ne dosegaajo kritja najskromnejših življenjskih potreb.

Nepotrebno bi bilo poudarjati veliki pomen sožitja našega dijaštva pri bratškem češkem narodu kakor v strokovnem, tako i v kulturnem oziru. Mimo tega se nahajajo v Pragi večinomna le akademiki zadnjih semestrov onih strok, za katere še ni v domovini šol ali so žele v razvoju.

Radi popolnega izostajanja dohodkov, denarnih podpor, blagohotno in naklonjenih od dobrotnikov na Češkem in v domovini, je nadaljni obstoj ogrožen v toliki meri, da bo primorana v najbližji bodočnosti ustaviti svoje poslovanje. Slovenska dijaška zadruga čuti za svojo dolžnost opozoriti slovensko javnost, da zubi s tem za bodočnost slovensko dijaštvo v Pragi svojo edino ekonomsko organizacijo, ki ga je tekom let najuspešnejše zastopala in podpirala.

Radi tega obrnila se je Slovenska dijaška zadruga ponovno na posamnik, zavode in društva s prošnjo za nujno gmotno pomoč in se obrača tem potom še enkrat na vso slovensko javnost, da s prilogi, z zbirkami oziroma prireditvami v prid SDZ v Pragi omogoči njen nadaljni obstoj.

Prispevke naj se blagovolji nakazovati pri Jadranski banki v Ljubljani na račun Slov. dijaška zadruga v Pragi.

V Pragi, o veliki noči, 1923.

Odbor.

A. E. W. Mason:

52

KLIC NA POMOČ.

Roman.

Celija je sedela z obrazom, ki se je hotel rdeče nadahnuti. Ni dvignila oči, a čutila je, da je pogled gospe Dauvray uprt v njo, da je ves preplašen in da izraža nezaupanje. Adela Tacé je bila zadovoljna, da se je bil pogovor končal na ta način.

»Morda se.« je rekla z nasmehom, »oblači gospodična Celija na ta način za seanse?«
»Madame, videli boste danes zvečer,« je jecljala Celija in gospa Dauvray je nehote ponovila njene besede.

»Da, Adela bo videla danes zvečer. Jaz sama bom odločila, kako se boš oblekla, Celija.« Adela Tacé ji je skušala priporočiti obleko, ki ji ji ugajala.

»Svetla obleka z vlečko, ki bi šumela, če bi gospodična hodila po sobi — da, in — m'slim eden velikih njenih klobukov,« je dejala. »Hočemo imeti gospodično tako moderno kot le mogoče, tako da bomo vedeli, če se velike dame prošlih stoletij pokažejo v frizurah onih časov, da jih ne predstavlja gospodična Celija.«

»Govorila bom s He'eno,« je dejala gospa Dauvray in Adela Tacé je bila zadovoljna.

Vedela je, da ima Celija čisto novo obleko in hotela je, da jo obleče ta večer. Kajti če jo bo oblekla, to bo pomagalo teoriji, da jo je samo zato vzela, ker je to noč prič-kovala ljubimca. Pa tudi radi tega, ker so spadali k tej obleki svileni čevljički, ki jih je bil pravkar izgotovil čevljar v Aixu in ki bodo pustili na mehkih tleh natančno iste odtiske kot sivi švedski čevlji, ki jih nosi sedaj.

Celija je bila zelo razočarana vsled previdnosti gospe Rossignol. Morala bo biti malo bolj oprezna in trajalo bo dalj časa, da bo odgovorila Madame de Montespan klicu gospe Dauvray, kot so ga rabile druge dame prošlosti. Toda to je bilo vse. V resnici vznemirjena je pa bila vsled druge stvari. Pri kosilu je čutila med pogovorom naravnost stud za to seanso. Več kot enkrat jo je neka nezadržna sila hotela dvigniti s stola in najraje bi bila zakričala Adeli:

»Vi imate prav. Vse je varanje! Resnice v tem ni!«

Toda obvladala se je. Kajti njej nasproti je sedela njena pokroviteljica, njena dobra prijateljica, ženska, ki jo je bila rešila. Rdečica na licih gospe Dauvray in njeno razburjenje je opozorilo Celijo, koliko zavisi od uspeha te zadnje seanse. Koliko za obe!

Ko je to spoznala, se je prestrašila tako zelo, da je postala nemirna. »Recimo, da bi se mi stvar ne posrečila to noč, ker se ne bi mogla v svojem razburjenju obvladati.« Take misli je imela, a se jih je skušala ubraniti. To noč bo morala imeti uspeh. Čutila je, da je srečo gospe Dauvray zvezana tudi njena sreča.

»Harry mora od mene same čuti, kaj sem bila,« si je dejala sama sebi in odločila se je mu vse povedati.

»Oblekla bom, kar želite,« je dejala z nasmehom. »Želim samo, da bo gospa Rossignol zadovoljna.«

»Zadovoljna bi bila,« je dejala Adela, »če — — Nemirno se je sklonila naprej. Prišla je k glavni točki načrta Helene Vauquier. »Če pustimo v stran vse druge malenkostno smešne okolnosti, to se pravi kratko, če gospodična pristane na to, da ji zvezemo roke in noge in jo privežemo trdno na stol. To je v navadi pri takih poskusih, kakor sem čitala. Ali ni bil medij, imenovan Mlle Cook, ki so ga zvezali na ta način in so se potem dogajale čudovite reči, katerih pa ne morem verjeti?«

»Gotovo, da vam to dovolim,« je dejala Celija ravnodušno in gospa Dauvray je navdušeno zaklicala:

»O, verjeli boste danes ponoči te čudovite stvari!«

Adela Tacé se je naslonila nazaj. Globoko si je oddahnila.

»Torej bom kupila motvoz v Aixu,« je dejala.

»Gotovo imamo kako vrv doma,« je rekla gospa Dauvray.

Adela je odkimala in se nasmehnila.

»Draga madame, opraviti imate s skeptikom. S tem ne bi bila zadovoljna.«

Celija je zmignila z ramami.

»Pustimo gospo Rossignol, naj dela po svoji volji,« je dejala.

Celija ta zadeva ni razburjala. Zanjto to ni bilo tako težko kot svetla in šumeča obleka. Prikazala se je že tolikokrat na odru in imela že toliko predstav, da se ni prav ničesar bala. S svojimi malimi rokami in spretnimi prsti je razvozljala že marsikateri še tako dobro napravljen voz. Vedela je, da zavisi vse od osebe, ki to dela. Moški na primer, ki bi jo mogli tako dobro zvezati, da se ne bi oprostila, so bili vedno ali prenerodni ali pa preuljudni in ball so se premočno zvezati njene bele roke in členke. Ženske pa ne znajo teh stvari in ne vedo, kako in kaj!

Predavanje ge. Grujić-eve.

Včerajšnje predavanje ge. Darinka Grujićeve je privlačilo izredno mnogo poslušalcev. Dvorana Mestnega doma je bila polna. V prisrčnih besedah je pozdravila plemenito in človekoljubno srbsko žensko predsednica tukajšnjega Splošnega ženskega društva, ki je naglašala, da s takimi članicami ženska društva lahko mirno gledajo bodočnosti v obraz. Gospa Grujićeva je predavala v ameriški uniformi, ki jo je nosila kot skrbna mati osirotele dece v času svetovne vojne. Ko je izbruhala vojna, se je nahajala predavateljica že osmo leto v Ameriki. Ljubezen do domovine, ki se poznava vzbudi v človeku v polni meri šele če živi na tuji tleh. Jo je napotila, da je začela premišljati, kako bi bilo mogoče pomagati rojakom, o katerih je vedela, da jih čakajo težki časi. Ker je obstojala v New Yorku žensko društvo za pomožno akcijo že za časa zadnje balkanske vojne, ki je bilo delo ojačano. Sklicala je to društvo in tako je bil organiziran ožji krog srbskih žena, ki so začele propagirati med Amerikanci idejo pomoči srbskemu narodu. Da bi se ameriška javnost vzpomena in zainteresirala za južnoslovensko zemljo, je društvo privedlo v New Yorku v agitacijske svrhe namenjeno zabavo, Dvorana, ki jo je dala na razpolago mestna občina. Je bila tako obsežna, da je bilo mogoče postaviti v njej celo vrsto klovkov, ki so predstavljali posamezne pokrajine današnje Jugoslavije. V vsakem klokvu so dame prodajale nalašč za to priliko izdelane igrače — punčke v narodni noši dotične pokrajine. Amerikance je ta prireditev izredno zanimala in gromitni uspeh je prekašal vsako pričakovanje. Na ta način je bil položen temelj ameriške pomožne akcije srbskemu narodu. Društvo je smatralo, da bo Srbija v vojni potrebovala v prvi vrsti zdravilnike in sanitarno opremo. V tem smislu je začela gospa Grujić v krogu svojih znancev energično delovati, našla so se plemenita srca in dobrohoten odziv tudi med bogatimi Amerikanci in kmalu je bil sestavljen cel sanitarni transport z zdravniki, medicinskim personalom in vsi potrebne opreme. Na čelu tega sanitarnega odreda je kosna Grujić odpotovala preko Soluna v Srbijo. Tu je spoznala, kako žalostne so posledice vojne. Potujoč skozi mesta je opazila, da hodiš po cestah trume otrok in prosjačijo. Ta pojav jo je silno presenetil, kajti pred vojno Srbija prosilakov ni poznala in če je sploh kdo prosjačil, so bili to edince cigani. Ko je vprašala po vrsti več otrok, kaj to pomeni, je bil odgovor povsod isti: oče je na bojišču, mati je umrla, ostali smo sami. Videč to bedo je predavateljica sklenila, da bo odslej vsa njena energija in delo posvečeno osiroteli deci. Kmalu se je vrnila v Ameriko, kjer je začela širiti misel, da bo srbskemu narodu najbolje pomagano, če se reši od pogina njegovo dečo. Med Amerikanci, ki sploh skrbje v prvi vrsti za dečo, je našla ta misel plodovita tla. Bogati ljudje so takoj darovali večje svote, listi so apelirali na javnost in od vseh strani so začela prihajati najrazličnejša darila. Gospa Grujić je bila kmalu prisljena otvoriti poseben urad za sprejemanje daril, poleg tega pa je dobila na razpolago veliko hišo, kjer so dame dan za dnem živale obleko in perilo za dečo. V kratkem času je bilo shranjeno 25 vagonov različnega blaga in hrane, ameriške dame so se pridružile tej akciji kot usmiljenke in predavateljica se je znova napotila s transportom v Srbijo. Tu se začela delovanje gospe Grujićeve, ki je rešila stotinam nedolžnih otročev življenje. Predavateljica je v glavnih urah sedem dni strašno trpeliče srbske dečke, prizore, ki so segali poslušalcem globoko v srce, opisala je tragedijo onega dela srbskega naroda, ki je bil v vojnem vrtilcu zapuščen in pozabljen. Iz Soluna v Niš, od tu v Skoplje, potem v Djevdžije in zopet nazaj v Solun, ko je srbsko zemljo popolnoma zasedla tuja vojska. Čim dalje se je umikala s svojim personalom, tem večje je postajalo število osirotele dece. V skromni obliki je predavateljica omenjala svojo izredno vztrajnost in neomahljivo voljo. Tako je v Solunu pomestila dečo v hiši srbskega konzula ne glede na njegovo oporekanje, da nima potrebnih prostorov, češ, srbsko državo predstavlja samo še njen konzulat, otroci so srbski, torej imajo pravico, da najdejo zavetišče v tej hiši. Iz Soluna se je morala umakniti v bližino Aten, od koder je končno odpotovala z večjo množico nepreskrbljenih otrok v Francijo. Ker pa za odgojo deca tudi tu niso ugodna, se ji je posrečilo najeti za 10 tisoč frankov letno hotel v Nizzi in tu so ostali srbski otroci do konca vojne. Med tem časom se je vrnila gospa Grujićeva še dvakrat v Ameriko, kjer je dobila ponovno znatno pomoč. Sedaj ima predavateljica v Sremski Kamenici vodilni zavod za vojne sirote, ki pod njenim vodstvom preskrbuje in odgaja na stotine osirotele srbske dece. Toda vse to je v primeri s splošno bedo le kaplja v morje, kajti danes ima Srbija okrog 300 tisoč nepreskrbljenih zanemarljivih, večinoma tuberkuloznih otrok. Predavateljica je zaključila svoje zanimivo predavanje z apelom na našo javnost, naj posveti več pozornosti deci, ki je temelj države, kajti če ne bomo imeli duševno in telesno zdrave, dobro odgojene mladine, bo vse naše drsedanje delo, vsa naša politična borba in prerekanje strank zaman, Navzoči, ki so spremljali njeno pripovedovanje z velikim zanimanjem so sprejeli te besede z živahnim odobravanjem. Ge. Grujićevi je bil poklonjen lep sopek in naša javnost jo bo gotovo ohranila v najlepšem spominu.

VILHELM SE JE LOČIL...

— London, 4. aprila (Izv.) Evening News izjavlja, da se je bivši nemški cesar definitivno ločil od svoje sedanje žene, ki je odpotovala v Pariz. List pristavlja, da Viljem ni več normalen.

Neopredeljena politična situacija.

RESNE KOMBINACIJE ZA DEMOKRATSKO - RADIKALNO KOALICIJO. — IZJAVA SVETOZARJA PRIBIČEVIĆA. — STALIŠČE DZEMJETA IN NEMCEV.

— Beograd, 5. aprila (Izv.) Politična situacija je še vedno neopredeljena in neizpremenjena. Glavni vzrok, da ne pride do razčiščenja, kar je že Vaš dopisnik ponovnokrat javil, je, ker se bližajo pravoslavni velikonočni prazniki. Zanimivo je politično dejstvo, da je bil včeraj ministrijski predsednik Nikola Pašić sprejet v dveurni avdijenca od kralja. Avdijenca je trajala skoro od 16. pa do 18. Kakor je v političnih krogih razširjena vest, se je krona zelo zanimala za razplet sedanje notranje politične situacije. Zanimivo je dalje dejstvo, da je včeraj prišel v Beograd pokrajinski namestnik za Hrvatsko in Slavonijo dr. Čimič, ki je poleg ministra dr. Supila podal vladi izterpno poročilo o razmerah v Hrvatski. Včerašnja od 17. do 21. trajajoča seja ministrijskega sveta se je izključno bavila edino le z vraščanjem, kako urediti sporazum z Radičem. Se je bila tudi v tem oziru značilna, ker so člani vlade pričakovali izid važne avdijenca ministrijskega predsednika Nikole Pašića. Vsekakor pa je pričakovati nadaljni razplet situacije tekom prvih dni po velikonočnih pravoslavni praznikih. V radikalnih krogih se vedno bolj utrjuje tendenca za kooalicjo z demokracijo. Po sedanjih izjavah revizionističnih skupin, kakor tudi po privatnih informacijah je sklepati, da radikali nikakor ne morejo računati na sodelovanje z revizionističnimi skupinami in da je treba zopet obnoviti staro radikalno-demokratsko koalicio. Jasno je sedaj, da je izključeno vsako sodelovanje med radikali, Korošcem in Radičem. Nesporo je, da bo treba pritegniti k sodelovanju demokrate in poleg njih džemijet. Nekateri se tudi ogrevajo za Nemce. Drugi radikalni krogi pa računajo tudi na sopomoč zemljoradnikov. V glavnem pa je potreba pomisliti na načelo, ki ga sedaj radikali posebno naglašajo, t. j. »salus rei publicae suprema lex«. To je jasno tudi iz posebno zmernega pisanja radikalnega tiska napram demokratom po volitvah oziroma po doseganju razvoja političnih razmer v državi.

Telefonska in brzojavna poročila

Jugoslovensko stališče glede okupacije Rupra. REPARACIJSKE ZAHTEVE JUGOSLAVIJE. — TEŽAK POLOŽAJ NAŠE OBNOVE.

— Beograd, 5. aprila. (Izv.) Na običajnem sestanku novinarjev včeraj ob 10. dopoldne je bil minister pravde dr. L. Marković zelo redkobeseden. Povedal ni nič novega. Porabil pa je približno, da je novinarjem podal precej obširno pojasnilo o reparacijskih zahtevah naše države napram Nemčiji. Nemška vlada se je po okupaciji ruhrskega ozemlja od strani Francije postavila na stališče, da je Nemčiji s tem onemogočeno v smislu mirovne pogodbe izvrševati in izpolnjevati njej naložene obveznosti. To svojo izjavo pa je omejila v dvojnem oziru: 1. (Kar je važno za prihodnje datjave, a ne za one, ki so bile poprej.) Naša država je smatrala, da bodo sporazumi o dobavah na račun reparacij in na breme kontingenta za leto 1922. izvršeni, ker je ta sporazum rednim potom reparacijska komisija potrdila in izvršitev naročila vrhovnemu komisarju v Berlinu; 2. videti je bilo, in to je bil tudi haš smisel nemške izjave, da bo nemška vlada nadaljevala z dobavami onim državam, ki niso neposredno sodelovale pri zasedbi Rupra, kakor so to Anglija, Italija, kraljevina SHS in druge. Med tem pa se je v praksi pokazalo, da niti ena teh predpostavk ni bila točna. Prvič zato, ker reparacijska komisija zaradi nercenega splošnega vprašanja, koliko ima dobaviti Nemčija na račun reparacij za leto 1923, ni mogla odrediti kontingenta, ki nam pripada. Na račun reparacijskih dobav za l. 1923. se torej ne more ničesar naročiti, in dokler se ta kontingent ne določi, ne morejo naši državljani na ta račun ničesar dobavljati. Kakor hitro se določi kontingent za l. 1923., ima država prvenstvo, da določi svoje odstotke na dobavah in potem šele pridejo v poštev interesi privatnikov. Pripomniti pa je treba, da je vlada že za kontingent za l. 1924. določila razmerje 50 odstotkov na račun države in 50 odstotkov na račun privatnikov. MEJA NAPRAM ALBANJI POPOLNOMA DOLOČENA. — Beograd, 5. aprila. (Izv.) Po poročilih razrejitvene komisije so meje napram Albaniji definitivno določene. Razrejitvena komisija je zadnje dni dokončala razmejitve v Ohridskem okrogu. Nevtrinala cona je popolnoma gubljena.

Gotovo pa je tudi dejstvo, da sedaj radikali popolnoma trezno razmišljajo o sestavi delazmožne parlamentarne vočine, ki bo jamčila za izvedbo vidovdanske ustave. Naravno je, da so demokratski očitki in tožbe demokratov proti radikalni stranki v gotovem oziru popolnoma upravičeni. Radikalna stranka se je v resnici vrgla pri volitvah edino na demokrate in je popolnoma prezrla tiho, a tem bolj uspešno agitacijsko delovanje skupin, ki ji sedaj niso po godi. V radikalnih krogih se sedaj pričena iztreznjenje. »Tribuna« in »Balkan« že pričnata drugo smer in zagovarjata demokratsko - radikalno koalicio. Naglašajo, da je sedaj res treba z demokracijo lejalnega in prijateljskega sporazuma brez ozira na to, da imajo samo polovico mandatov kot radikali. To uvidevalo, ker so radikali naleteli na intransigentnost revizionističnih skupin. Po informacijah vašega dopisnika vlada sedaj v demokratski stranki enotnost in sloga. To je nesporo. Formalno je stranka edinstvena, vendar je opaziti odvojenost mišljenja. Pri neki priliki se je Svetozar Pribičević izrazil: »Ra z radikali nego z dr. Vojo Veljkovičem, ako je dr. Veljkovič proti vidovdanski ustavi.« Nesporo pa je dalje tudi, da v demokratski stranki ne vlada absolutno nikako razpoloženje za staro koalicio z radikali, ker stranka ne more tako hitro pozabiti onega afionta radikalcev za časa volitev. V glavnem pa je pričakovati v nadaljnjem razpletu politične situacije odločitev v dneh od 12. do 14. t. m. Dne 12. t. m. se sestane glavni odbor demokratske stranke, kamor so pozvani tudi novoizvoljeni demokratski poslanci. Nekateri pa računajo, da ni izključena možnost, da na tem sestanku Svetozar Pribičević poda svoje politično mišljenje glede narodnega in državnega edinstva. Z vsoto gotovitosti pa računajo, da bo demokratski klub popolnoma solidaren in soglasen, čeprav nekateri radikalni krogi računajo s tem, da se eventualno Svetozar Pribičević ocedeji od kluba in pridruži radikalom.

OBSOJENI MINISTER RADO-SLAVOV SE OGLAŠA.

— Berlin, 4. aprila. (Izv.) Kakor znano, je bivši bolgarski ministrijski predsednik dr. Radoslavov bil obsojen na desmetno ječo. Dr. Radoslavov je takoj po bolgarskem polumu leta 1918. pobegnil v inozemstvo in večinoma prebiva v Berlinu. Sedaj nanovčuje dr. Radoslavov, da izda v znanj »Ullsteinov« knjižarni svoje politične spomine. Ti spomini bodo obsegali gotovo zgodovinske momente, kako je prišlo do srbsko-bolgarskega sporazuma, kako je bivši ruski zunanji minister Sazonov informiral o tem sporazumu Poincaréja. Dr. Radoslavov zavrača v teh spisih krivdo na Rusijo, da je ona preprečila, da ni Bolgarska postala namočejsja država na Balkanu in navaja potem vse momente, kako je prišlo do antiruskega bloka. Ta blok je najprej obstajal iz Bolgarske, Avstrije in Turške, a je hotel tudi priložiti Romunsko. Dr. Radoslavov dalje citira neko izjavo bivšega srbskega poslanika v Berlinu iz l. 1913., ki je izjavil: »Da dobimo Bosno in Hercegovino, bi mogli že v prvi balkanski vojni provocirati splošno evropsko vojno, a ker smo se bali, da bi morali v tem slučaju Bolgarski dati koncesije v Makedoniji, smo hoteli najprej zavarovati Srbiji posest Makedonije in šele potem preiti na osvobodjenje Bosne in Hercegovine.« Po zaključku mirovne pogodbe med Bolgarsko in Romunsko v Bukarešti je po dr. Radoslavovih spominih izjavil srbski minister grških delegatov: »Prvo leto smo dobili, a sedaj moramo privržati drugo igro proti Avstro-Ogrski.« Ullstein dela za te spomine dr. Radoslavova veliko reklamo. Spomini pa niso dovolj kritično pisani in so preračunani na senzacijo. Kritični položaj na Romunskem! — Pariz, 4. aprila (Izv.) Tekom včerajšnega dneva so se še vedno vzdrževale vesti o revoluciji na Romunskem. Romunsko poslaništvo danes odločno demantira vse vesti. Listi so vesti o revoluciji tudi komentirali na ta način, češ, da je romunsko kraljica Marija bivala v Beogradu za časa praznikov, kar je pa bilo popolnoma neutemeljeno, ker na Romunskem so pravoslavni velikonočni prazniki, za katere se je kraljica Marija vrnila v Bukarešto. — Budimpešta, 4. aprila (K. B.) Po poročilih »Oray-Orszag« iz Arada je iz bukarjeških virov znano, da je vest o izbruhu revolucije neutemeljena. Ta vest izbruh dogodkov, ki se je vršil predvčeršnjim popoldne. Veča množica demonstrantov je namreč vdrta pod vodstvom poslancev opozicije v palačo princa Sibirta in povročila veliko škodo. Ko je nastopila policija, je prišlo do krvoprelitja. Podrobnosti še niso znane. — Dunaj, 4. aprila (K. B.) Romunsko kraljevsko poslaništvo odločno demantira poročila množičnih dunajskih listov o revolucionarnem gibanju v Romuniji. Po poročilih, ki jih je prečelo poslaništvo, vlada v deželi popoln mir.

Politične vesti.

— Vesti o krizi v ministrstvu zunanjih del. Nekateri listi so zabeležili vest o nastalih nesoglasjih med vlado in ministrom zunanjih del dr. Ninčičem. Vse te vesti so izmišljene, predvsem so izmišljene vesti o domisliji dr. Ninčiča. Dr. Ninčič sedi trdno na svojem mestu. Naj se vladna kriza zaključi tako ali drugače, eno je gotovo, da ostane sedanjí minister zunanjih del v vsakem slučaju na svojem mestu, ker uživa ne samo popolno zaupanje vlade, marveč tudi krona, ki je odločno za to, da se ne spremeni dosedanjí pravec zunanje politike in osebe, ki jo vodi. Tako se polslužbeno razglašava. — Za ustanovitev državotvornega narodnega bloka. V članku »Nova politična situacija« se zavzema »Preporode« za ustanovitev državotvornega narodnega bloka, izvajajoč: »Nov protisrbski blok je ustanovljen v Zagrebu z lahkomišelnostjo, ki preseeneča. Verujemo, da je politična orijentacija Radič-Korošec-Spaho definitivna. To nas veseli. Račujemo se zato, ker je formiranje tega v bistvu protidržavnega bloka iztrežnilo tudi zadnjega optimista v Srbiji. Račujemo se zaobito tako, ker so s tem dejstvom vsiljuje kot aksijom ena edina politična orijentacija za vse one stranke, ki so aktivno sodelovale pri ustanovitvi naše države. Ustanovitev državotvornega narodnega bloka, to je ta aksijom. Ustanovitev tega bloka je aktualna politična potreba, potreba, pred katero morajo pasti vsi strankerski predsodki. Taka politična orijentacija se vsiljuje, bodisi da se nastopa v obrambo srbske stvari, bodisi v obrambo državne in narodne celote. Srbski oboroženi narod je v vojnih identifičial srbsko stvar s splošno narodno stvarjo Srbov, Hrvatov in Slovencev. Tudi srbski politiki ne smejo zapustiti tega pota. Kakor je srbski vojniki imel zgodovinsko misijo, da ustvari, boreč se tudi proti bratu, jedinstveno narodno državo, takisto ima tudi srbski politik misijo, da brezobzirno izvaja politiko državne in narodne celote... V zmoti so vsi oni, ki verujejo v množnost kompromisa s Stjepanom Radičem. Stjepan Radič bo ali diktiral ali se do diktiral njemu. Nikdar ne moremo dovolj naglašati, da Hrvati nečejo revizijo ustave, marveč revizijo države. Srbsko javno mnenje mora najenergičnejše zahtevati, da se osnuje državotvorni narodni blok in izsiliti, da se iz javnega življenja umaknejo vsi politični voditelji, ki se temu protivijo. Nobenega rodoljubnega organa ni tega mnenja bi ne smelo biti, ki bi vsaki dan ne povdarjal, da je treba uničiti protidržaven blok Radič-Spaho-Korošec.« — Kaj predlaga Stojan Protić? Stojan Protić je priobčil v svojem glasilu »Radikal« članek o politični situaciji in o sedanjí krizi. Interesanten je zaključek tega članka. Protić pravi: Naraven izhod iz krize je sestava nove vlade, ki jo naj tvorita radikalna stranka in revizionistički blok. Ta vlada naj izdela načrt revizije vidovdanske ustave, seveda v sporazumu z vladarjem, katerega ustavna dolžnost je, da podpiše ustavno delo s svojo avtoriteto in s svojimi diskretnimi nasveti. Tako izdelani načrt revizije vidovdanske ustave se naj predloži sedanjim narodni skupščini, ki bi se morala, čim sprejme poročilo in predlog za spremembo ustave, razpustiti, na kar bi se naj razpisale nove volitve. Ta nova narodna skupščina bi imela nalogo sprejeti predlog za revizijo ustave ali pa ga odkloniti. V to vlado bi vsekakor lahko vstopili tudi demokraci. Nobenega razloga ni, da bi se v to vlado ne sprejeli, seveda v kolikor bi se oni prilagodili tej ideji in hoteli sodelovati pri reviziji. Vsak drug izhod je neparlamentaren in protustaven. Iskati izhoda iz sedanje situacije v novem apelu na narod, ki bi ga naj izvršil Nikola Pašić, je brezsmiselno. Iskati tak nov apel na narod in ta apel poveriti demokratom bi bilo še bolj brezsmiselno, ker bi bilo to tudi protiparlamentarno. Apel na narod je bil izvršen in storilo se je vse, da ta apel izpade v korist vidovdanske politiki. Sedaj se morajo po tem ravnanju vsi in morajo iz njega izvajati vse konsekvence. Nov apel vsebuje v sebi samo nova razočaranja, nove spore in nove plemenske zapletitjave. — Iz tega članka se da sklepati, da predlaga Protić, da se krona izroče za revizijo ustave in poveri nove volitve revizionističnemu kabinetu, katerega bi naj tvorili radikali, Radičevci, slovenski klerikalci, bosanski muslimani in eventualno tudi demokratje — pri teh misli Protić pač na Davidovičovo skupino — šef tega kabineta pa bi naj bil Stojan Protić. — Naglo so se premislili. Zaradi represalij, s katerimi je odgovorila češkoslovaška vlada na izganjanje češkoslovaških državljanov iz Nemčije, je nastal v Berlinu in Monakovem nagel preobrat. Nemška vlada prosi, naj se ukli-ne izgon Nemcev iz Češke, ter izjavlja, da je pripravljena vse iz Nemčije izganjane Čehe sprejeti nazaj.

Gospodarstvo.

BILANČNA SEJA UPRAVNEGA SVETA LJUBLJANSKE KREDITNE BANKE. Včeraj se je vršila pod predsedstvom dr. Karel Triller-ja bilančna seja upravnega sveta Ljubljanske kreditne banke, na kateri je bila odobrena po ravnanstvu predložena bilanca zaveda za l. 1922. V vseh panogah poslovanja izkazuje bilanca napram l. 1921 znaten napredek, kot dokazuje naslednje v oklepajih odgovarjajoče številke iz zaključka za l. 1921. Celokupni promet banke v l. 1922 je dosegel svoto 115.000.000 K (66.000.000.000 K) in se je torej v minulemu letu napram l. 1921 zopet skoro podvožil. Od celokupnih aktiv v znesku 1522 milijonov K (1.094 milijonov) ednede na blagajno 53 milijonov (24 milijonov), na valute 2 milijona (isto), na menice in devize 159 milijonov (47 milijonov), na vrednostne papirje 85 milijonov (72 milijonov), na predume na papirje in blago 76 milijonov (55 milijonov), na razne delnične 1003 milijonov (819 milijonov), na realitete 13 milijonov (4 milijonov), na koncesionalne račune 35 milijonov (34 milijonov) in na razna druga aktiva 76 milijonov (37 milijonov). V pasivah so likvidni, delniška glavnica s 80 milijoni (50 milijoni), rezervni fond s 61 milijoni (41 milijoni), pokloniški fond s 6 milijoni (2 milijonov), vloge na knjižnice s 234 milijoni (170 milijoni), razni upniki s 1038 milijoni (787 milijoni). Izkazani šteti dobitak za poslovno leto 1922 znaša 16.953.983 K 16 v napram 13.299.979 K 29 v l. 1921. Sklenilo se je predložiti običnemu zboru, ki se vrši v nedeljo dne 6. maja ob 9. dopoldne v novi bančni palači Ljubljanske kreditne banke, poleg običajnih dotacij rezervam in v druge namene izplačilo 17%-ne dividende t. j. 68 K na vsako delnico s celim kuponom in 34 K na delnico s polkuponom napram 15%-ni dividendi v znesku 60 K, ki se je izplačala za l. 1921 za delnico s celim kuponom. Na seji je bil na mesto pokloniškega dr. Ivan Tavčarja soglasno izvoljen za predsednika banke dosedanjí podpredsednik dr. Karel Triller, za podpredsednika pa upravni svetnik Alojz Vodnik, za ravnatelja je bil imenovan podravnatelj dr. Fran Pavlin, naslov podravnateljev se je podelil prokuristom Bogumilu Kajzelju, Josipu Andriju in Mirku Ferencu. — Živinski semenj v Ljubljani. Včeraj v sredo je bil po dolgem odmoru enega meseca zopet živinski semenj v Ljubljani. Na semenj so prišli 387 konj 49 volov 40 krav, 7 telet in 30 svinj. Cene konj so bile izredno visoke. Par do 100.000 kron. Pitani voli I. vrste so bili po 58 do 64 K za kg živje teže, voli II. vrste 50 do 58 K, krava klobasarice po 30 K, najdražji voli so se prodali po K 78,50, en par volov je bil prodan za 112.000 K. Tehtal je 1425 kg. — Potrebno je zabeležiti, da so se čene živine od zadnjega selma, ki je bil približno pred enim mesecem dvignile ravno za 100%. — Zagrebški trg, Zagreb 4. aprila. Cene v dinarih za 100 kg. postavno baška, odnosno volvodinska postaja notraja: pšenica (75-77 kg) 450-455, začasno suha koruza 270-275, žr 400-405, lečmen za pivovarne 315-325, oves 290-280, pšenina moka »0« 675-700, »2« 650-675, za krmo 200-225, drobnj otrobi 170-175, debeli 200-205. Tendence: mirna. — Novosadska blagovna borza 4. aprila. Novi Sad, 4. aprila. Cene v dinarih notraja: baška pšenica ponudba 455, sremska iskanje 453,75, baški lečmen ponudba 307,50, baški oves 290, banatski ab Sibotica 300, baška koruza prompt 255, baška garantirana kvaliteta 260, h-ška 100% kase iskanje 250, ponudba 252,50, h-ška za maj 212,50, baška za maj-junij 260, sremski fišol 470, pšenina moka »0« 665-600, baška na bazi »0« ponudba 655, otrobi v vrečih od lute ponudba 170, otrobi v papirnatih vrečah ponudba 170, industrijski ošle ab Novi Sad neocarirano ponudba 300. Tendence: neizpremenjena. — Zagrebški žvinski trg, Zagreb 4. aprila. Semenj je približno enak. Dovolj krme in drv velik, prigon živine srednji. Promet slabši nego se je pričakovalo. Cene, ki so nekoliko narastle so se gibale sledeče: Voli I. 12,50-15, II. 10,50-11,25, III. 8,50-9, bosanski II. 7-9, III. 5,50-6,50 domače krave I. 9,50-10,50, II. 7,50-9, bosanske III. zelo slabe 5-6, svinje I. 25-28, teleta 14,50-15,21, II. 13-14, Sene 162,50-212,50, etava 250, detelja 225-230, slama 97,50-100 za mtc. — g Prodaja vinskih sodov. Pri Intondantskem slagalištu Savske divizijske oblasti v Zagrebu se vrši dne 14. aprila t. j. ob 11. uri dopoldne ustmena dražba 36 komadov vinskih sodov. — Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice in Ljubljani intendentom na vpogled. — g Prodaja slankorja. Dne 7. aprila ob 11. se bo v Ljubljani na dravnem kolovdvoru prodalo na javni dražbi 28 vreč (200 kilogramov) sladkorja, ki se je navzel peptolejskega d-cha. Interesanti se vabijo. — g Brodovi ameriške državne trgovske mornarice na prodaj. Ameriški senat je odbil predlog, zadevajoč podbro za plovo. Vsed tega se prodaja 1700 ameriških ladi z 11.002 623 ton. Trgovska flota bo imela samo 259 brodov. — g Med Rusijo in Madžarsko se vrše pogačanja za izmenjavo ruskega petroleja z madžarskimi gospodarskimi stroji in raznimi kmetijskimi pridelki. Souje se tudi rusko - madžarska banka.

Kultura.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDA LIŠČA V LJUBLJANI.

OPERA.

Sreda, 4. aprila: Vraž in Katra. — Red D. Četrtek, 5. aprila: Othelo. — Red E. Hane Pirkove iz Bratislave. — Red C. Petek, 6. aprila: Čarostolec. — Red A. Sobota, 7. aprila: Janko in Metka. — Izven. Nedelja, 8. aprila: Sevilski brivci. — Izven.

DRAMA.

Sreda, 4. aprila: Otok in Struga. — Red B. Četrtek, 5. aprila: Othelo. — Red E. Petek, 6. aprila: Otok in Struga. — Red D. Sobota, 7. aprila: Hasanaginca. Gostovane g. Mihajla Markoviča, člana Zagrebškega Narod. gledališča. Red C. Nedelja, 8. aprila: Hasanaginca. Gostovane g. Mihajla Markoviča, člana Narod. gledališča. Izven. Ponedeljek, 9. aprila: Hasanaginca. Gostovane g. Mihajla Markoviča, člana zagrebškega Narodnega gledališča. Red A. Torek, 10. aprila: Sirota Anka, spevoigra. Pevski zbori malih Slovencev. Privedite »Splošnega ženskega društva«. Začetek ob polu šest uri popoldne. Izven.

— Hasanaginca. Premjera v dramskem gledališču. V soboto, dne 7. tm. bo v dramskem gledališču premjera Orizovičeve popularne drame »Hasanaginca«, katere vsebina je vzeta iz znane srbsko-hrvatske narodne pesmi. Drama je pisana v hrvatskem jeziku ter polna poezije. Da ostane lepota verzov in jezika neizpremenjena, se igra v originalu. Tako se ohrani nepokvarjen ves kolort. V vlogi Hasanage gostuje član zagrebškega Narodnega gledališča g. Mihajlo Markovič. Naslovno vlogo igra ga. Rogozova, ostale vloge ga. Šaričeva, gna. Vera Danilova, ga. Juvanova, g. Skrbinec, g. Zeleznik, g. Drenovec itd. Režija g. Rogoz. Drama je opremljena s pristnimi turškimi kostumi.

— Mestno gledališče v Celju. V sredo, dne 11. aprila se vrši v gledališču v Celju operni večer. Gostujeta člana zagrebške opere in sicer gospa Marita Pospisil-Jvanova (primadonna) in g. Zdenko. Knitl (prvi tenor) v spremstvu g. Oskarja Smoldeka, dirigenta zagrebške opere. V prvem delu večera se bodo izvajale arje različnih oper, v drugem delu pa četrti del »Bilzetove opere »Carmen« v sceni, kostumu in maski.

— Pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani. Danes v četrtek 5. tm. se vrši ob navadni uri (6¼) skušnja za ženski zbor, jutri v petek, dne 6. tm. pa je skušnja za moški zbor ob isti uri. Vsi in točno. Odbor.

— Odbor Zveze slov. pevskih zborov ima v petek dne 6. aprila 1923 ob 6. zvečer v Glasbeni Matici, soba št. 6 važno sejo. Gz. prosim, da se je gotovo udeležite. Tajnik.

Sokolstvo.

— Dr. Bogumil Kaljež je bil imenovan za podpravnika Ljubli. kreditne banke. Iskreno čestitamo vsi, ki ga poznamo kot neustrašnega, odločnega in neumornega delavca za Sokolstvo, kakor milega brata ter ljubeznivega tovariša. Zdravo!

— Ljubljanski Sokol priredi v nedeljo 8. t. m. (ob jasnem vremenu) celodnevni pešizlet na Sv. Katarino in Grmado. Odhod točno ob 7. zjutraj izpred Narodnega doma. Povratek iz Medvod z večernim vlakom ali pa peš. Vabi se tudi narasčaji. Jesti-vine vzemite s seboj. Obleka civilna. Bratje in sestre, pohodite v čim večjem številu z nami v pomladansko naravo! — Zdravo!

— Sokol I. naznanja svojemu članstvu, da priredi v nedeljo dne 8. aprila t. l. pešizlet v civilu čez Golovec, Orle v Škofljo. Povratek z večernim vlakom, Zbrališče ob 13.30 pri dolenskem mostu. — Zdravo!

— Sokolsko društvo Ljubljana II. naznanja, da je umrl naj večletni član brat Jože Ravnhar inkasant »Slov. Narod«. Dolžnost naša je, da se pomembno, kateri se vrši v petek ob 4. pop., kar v največjem številu udeležencev, zbrališče na Colzovem grabbu ob pol šest uri. Odbor.

— Jezni odsek telovadnega društva Sreke Ljubljana pozivlja brate jezdece k izpitu v Jahanju. Izpiti se vrše v soboto dne 7. aprila 1923 ob 17. uri, v nedeljo 8. aprila ob 8.30 in v ponedeljek 9. aprila ob 17. uri v sokolski jahanjici na Blewaisovi cesti. Izpiti morajo položiti vsi bratje do inclusive 40. leta starosti pred komisijo. Starejši bratje niso vezani na izpit, ker jih komisija sama oceni. Brez potrdila o prestanem izpitu ni nastopa. — Zdravo!

— Sokol Ljubljana I. V soboto, dne 7. aprila ob 20. uri se vrši v društvenih prostorih na Trgu Tabor predvanje br. st. dr. Pavla Pestotnika: »Sokolstvo in javna vprašanja«. Vsi bratje in sestre so vabljivi da se v kar največjem številu udeležijo zanimivega predavanja in sledeče debnte. Prosvetni odsek sokolskega društva Ljubljana I.

— Sokolsko gledališče v Radovljici opozarja še enkrat, da se na belo nedeljo ob 15. uri zadnjičkrat uprizori velika igra izza časa praznanja kristjanov »V znamenju križa«. Konec igre je tako doleden, da se zmorni občiskovalci lahko vrnejo z večernimi vlaki.

Društvene vesti.

— Kolo žensk, sester bo imelo svoj občni zbor v ponedeljek 9. tm. ob 20. zvečer v Mestnem domu. Članice, udeležite se zbora polnopravno!

— Društvo delavodij in Industr. uradnikov vabi vse svoje člane na zborovanje dne 7. aprila ob 7. zvečer v Rokodelskem domu. Sprejemajo se tudi novi člani. Odbor.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 5. aprila 1923.

— Šolstva bi se radi polastili! Klerikalce najbolj peče to, da nimajo v svojih rokah šolstva, ker se zavedajo, da je od šole in vzgoje mladine odvisno, v katerem taboru bodo bodoča naša pokolenja. Ker je novi šolski zakon definitivno iztrgal šolstvo iz njihovih rok in ker, je njihov vpliv v višjem šolskem svetu reduciran na neznatno zastopstvo, skušajo sedaj klerikalci priti do veljave vsaj v okrajnih in krajevnih šolskih svetih. Hlad trn v peti jim je zlasti mestni šolski svet ljubljanski, ki ima trdno napredno večino. Ze po občinskih volitvah leta 1921. so skušali dobiti v svoje krepilje to korporacijo. Takoj v eni izmed prvih sej so dali na dnevni red volitev novih članov v mestni šolski svet. No, vlada jih je že takrat poučila, da občinski odbor nima pravice skrajševati funkcijske dobe članov, ki so izvoljeni v to šolsko korporacijo, ker traja zakonita funkcijska doba članov mestnega šolskega sveta šest let. Župan dr. Perič je bil takrat primoran to volitev odstaviti z dnevnega reda. To je bila lekcija, o kateri bi človek mislil, da si jo bodo zapomnili i župan dr. Perič i klerikalci. Toda, kakor je videti, so klerikalci in z njimi župan dr. Perič zelo pozabljivi. Jedva se je konstituiral novi občinski svet, že so zopet dali na dnevni red volitev novih članov v mestni šolski svet. Bi pač za vsako ceno radi prišli do moči v tej korporaciji. Toda tudi iz te moke ne bo kruha! Od občinskega odbora v mestni šolski svet poslani zastopniki so bili namreč izvoljeni šele leta 1919. in po zakonu traja njihova funkcijska doba, kakor smo že naglašali, šest let. Njihov mandat ugasne torej šele leta 1925. Dotlej bodo potemtakem gospodje klerikalci že morali čakati, in naj se jim še tako skomina po šolstvu, razum ako bi znali doseči, da bi se dotični jim tako nelibii in nevršeni napredni člani predčasno prostovoljno odpovedali svojih funkcij. No, dotlej pa je še dosti časa in kdo ve, ako ne bo preje konec klerikalne glorioje na magistratu, kakor poteče funkcijski rok naprednega mestnega šolskega sveta.

— Primorski glas o skupščinskih volitvah. Iz privatnega pisma iz Trsta priobčujemo ta-le odlomek: »Lepe razmere vladajo tam pri vas. Tuka šnji črnosrajčniki že prirejajo veselice, ker upajo dobiti v svoje roke krasni Bled, Bohinj in vse vaše najlepše kraje. Zaradi vaših volitev si že delijo Slovenijo z Nemci. Kam privede strast! Pri vas je povsod merodajno najprej strankarstvo oziroma korist posamnih strank, nato osebnosti, potem dolgo, dolgo nič, nazadnje še le dobrobit in blagor države. Vse so vaši voditelji prej nego Jugosloveni po prepričanju. Zalostna nam malka... In mi naj pričakujemo odrešenja in takih razmerah in od takšnih politikov!« — Razumemo ogorčenje naših zaslužnih bratov, a kaj storiti, ko je glavni cilj naših klerikalcev priti zopet pod tuji jarem, samo da bi bil vladar — katolik! Pri nas igra, žal, vlogo še vedno verski, a ne narodni moment!

— Odklikovanja v Mariboru. Na okrajnem glavarstvu v Mariboru je izročil včeraj minister g. dr. Zupančič najvišje odklikovanje starosti slovenskih pisateljev 82letnemu g. dr. Pavlu Turnerju, notariju Otonu Ploju in primariju dr. Dernovškju. Izročitvi odklikovanj je prisostvoval namestnik vel. župana dr. V. Pfeifer in vse uradništvo. Minister dr. Zupančič je imel kratak nagovor, v katerem je naslikal zasluge, ki so si jih pridobili na prosvetnem in narodnem polju. Pred vsem je poudarjal velike zasluge dr. Turnerja, ki si je priboril s svojim peresom odlično mesto v slovenski literaturi. Omenjal je njegovo lubezen do učence se mladine ter ga slavil kot navdušenega Slovana, ki je slovenski misel z uspehom zastopal tudi pri tujerodecih. Ni torej brez interesa, da je med vojno izročil lord Hardy njemu 100 Turnerjevih pisem, iz katerih veje krepko slovansko prepričanje in v katerih so podane marsikateri ideje, ki so se danes uresničile. Čestitajoč dr. Turnerju na najvišjem odklikovanju, mu je nato izročil red sv. Save III. vrste, notariju Otonu Ploju in primariju dr. Janku Dernovškju pa isti red IV. vrste. Po izročitvi odklikovanj je minister slavil delovanje Nj. Vel. kralja Aleksandra in min. predsednika Pašiča za osvobodjenje in ujediničenje ter pozval navzoče, naj zakličejo trikratni »živio« Nj. Vel. kralju, kateremu pozivu so se vsi navzoči odzvali z navdušenjem. Dr. Turner, globoko ginjen, se je kratko zahvalil, rekoč: Sporočite, g. minister Nj. Veličanstvu kralju moje navdanejšo zahvalo. Odkrito moram reči, da moje zasluge niso take, da bi zaslužile tako odlično odklikovanje. Kličem iz vsega srca: Naj nam mila usoda ohrani in bog naj živi Nj. Vel. našega mladega kralja Aleksandra na mnogaja leta za blagor in srečo našega naroda! Tudi odklikovani notar g. Ploj in primarij g. dr. Dernovšek sta g. ministra naprosila, naj izroči njuno najvdanejšo zahvalo Njegovemu Veličanstvu kralju. S tem je bila slovesnost končana. Popoldne je bil minister dr. Zupančič gost dr. Turnerja. Zvečer se je odpravil v Rogaško Slatino, da izroči najvišje odklikovanje pesniku Josipu Stritarju.

— Prihod kraljice Marije na Bled. Kakor nam poročajo iz Beograda, pride kraljica Marija na Bled morda že v prvi polovici, vsekakor pa v drugi polovici meseca junija. Dotlej mora biti zgrajeni poslopje, ki je zidajo za dvorcem. V tem poslopju bo nameščena kuhinja, razne shrambe in stanovanja za služinčad. Poslopje bo stalo okroglo tri milijone kron.

— Radosten dogodek v kraljevski rodbini. Po poročilih iz Beograda je bil včeraj konzilij zdravnikov-specialistov, ki so ugotovili, da je pričakovati v doglednem času radosten dogodek v kraljevski rodbini. S tem je potrjena naša vest, ki smo jo priobčili pred več tedni.

— Romunska kraljica obišče Dalmacijo. Kakor javljajo beogradski listi, obišče koncem tega meseca romunska kraljica Marija v spremstvu svoje hčerke naše kraljice Marije Dalmacijo. Nekaj dni bo bivała v Splitu in več tednov v Dubrovniku.

— Zdravstvena služba. Zdravstveni odsek za Slovenijo v Ljubljani razpisuje mesto okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje št. Vid nad Ljubljano. Interesenti se opozarjajo na razpis v »Uradnem listu«.

— Smrtna kosa. Včeraj popoldne je po daljši bolezni umrl na jetiki, ki si jo je nakopal v vojni g. Joško Ravnhar, inkasant »Narodne tiskarne«. Pokojnik je bil naroden mož in navdse vreden in marljiv uslužbenec. Zmrla žena in dva otroka. Pohreb bo v petek 6. tm. ob 16. na pokopališču k Sv. Križu. Bodi zvestemu sotrudniku ohranjen prilizen spomin.

— Smrtna kosa. Dne 4. t. m. je na Zidnem mostu umrl po dolgotrajni težki bolezni g. Ivo Staniša, višji revident Južne železnice. Pokojnik je bil dober narodnik in vreden uradnik, ki je užival v krogu svojih znancev in prijateljev spoštovan ureld in spoštovanje. Pokojnik je umrl v petek 6. t. m. na pokopališču v Lcki pri Zidnem mostu. Blag mu spomin!

— Kakeže slike smejo biti v šolskih sobah. Ministrstvo prosvete je razposlalo vsem šolskim vodstvom v kraljevini okrožnico, v kateri odreja, da smajo v šolskih sobah viseti samo slika vladarja in onih oseb, ki so imenoma našeste v okrožnici. Slike tujih vladarjev (bivših avstrijskih, italijanskih itd.) kakor tudi portreti naših in tujih ministrov ne smejo biti nameščene v učilnicah.

— Anal jugoslovenske omladine. »Preporod« iz l. 1912—1913—1914. Jugoslovenski pokret v dijaških vrstah v Sloveniji je zahteval ob izbruhu vojne leta 1914. 36 mladih žrtev, ki so naši narodno čuteči javnosti še v živem spominu. Pokretača tega omladinskega gibanja August Jenko in Ivan Endlicher sta plačala svoje delo in prepričanje z življenjem. Jenko je padel na srbskem bojišču kot četaš. Endlicher pa je bil obsojen na 20letno ječo in umrl v Gradcu, drugi tovariši so bili obsojeni na 14 dni do šest mesecev, dr. Janže Novak, takrat sedmošolec v Gorici, pa na pet let, ki je bil o priliki jugoslovenske manifestacije na pritisk slovenskih klubov v parlamentu po treh letih zapora amnestiran. — Historičar tega gibanja zbirajo sedaj tovariši in prijatelji ter prosimo ob tej priliki vse, da pošiljajo nabrano gradivo na naslov Evgen Lovšin, Miklošičeva cesta 15, da izdamo v doglednem času pregled jugoslovenskega gibanja med dijaštvom v predvojni. letih. J. K.

— Naš članek »Nesrečna Istra« je dne 3. marca v celoti ponatisnil napredni dnevnik »Život«, ki izhaja v Splitu.

— Odbor za prenos kosti Iv. Endlicherja je izdal nabralne pole. potrjene od politične oblasti v Ljubljani, na katere bodo nabrali prijatelji velikega pokojnika prostovoljno prispevke, da prepelamo njegove posmrtno ostanke v osvobodeno domovino, katero je tako iskreno ljubil in tvegal svoje mlado življenje za njo. Pole so podpisane od preds. Lovšina, I. blagajnika Leskovića, II. blagajnika Ante Gnidovca in tajnika Kravosa. Poslali smo pole zanesljivim osebam, prijateljem pokojnika in njegovim somišljenikom. Eventuelne prispevke izven nabiralnih pol sprejema odbor na naslov: E. Lovšin, Miklošičeva cesta 15.

— Omčjenje paslega kontumace v Celju. Ker se je vsled strokih odredb, katere je svetočasno izdala oblast za zatiranje pasje stekline, ki se je zadnje čase pojavljala v celjski okolici, posrečilo pasjo steklino zatreti, razglasa mestni magistrat, da je kontumac v mestu Celju omiljen v tem smislu, da psov, ki so opremljeni z varnim nagobčnikom, ni treba več voditi na vrvič, psom varuhom pa, ki se drže varno pri bilih in se pridelo v dotika z drugimi psi,

ni treba več nositi nagobčnika. Druge odredbe pa ostanejo še nadalje v veljavi. Strogo se mora paziti na to, da se takoj prijavi vsak umrlj slučaj stekline.

— Kino Tivoli. Danes se predvaja prvi krat edn največjih historijskih filmov »Napoleon v Schönbrunn«. Film, posnet po naravnih slikah grada Schönbrunn, nam predoci slavnega moža, velikega genija Napoleona I. na višku njegove slave in moči. Prvič je takrat otmelnja zvezda Habsburžanov. Na obzorju pa se je začela svitati nova, ki je obetala narodom prinesiti luč svetlobe. San velikega moža pa se ni uresničil in njegova zvezda je zopet ugasnila... Vreme je pri nas zadnje dni postalo zelo hladno. Jutra so mrzla in bela od slane. Dnevi so sicer solnčni, toda klub temu hladni radi mrzlega vetra. Marelice, katere so ponekod že bile v cvetju, je mraz na nekaterih krajih uničil.

— Velikonočno pečivo vseh vrst bo nudilo v soboto večer Kolo jugosl. sester v Narodnem domu. Kolašice bodo prodajale okusne kolače, pinice, potlice in pirhe v nalašče zato pripravljnih košaricah. Zabava pri pogurjenih mizah obeta biti res nekaj lepega, domačega. Svirala bo šentakobška godba in igralo se bo na šaljive dobitke. Kolo se nadeja obilne udeležbe posebno z ozirno nato, ker je to prva njegova prirediteljeva vrsta.

— Mleka je na celjskem trgu po prazničnih zepet dovolj na razpolago. Tudi cena je zopet padla na 14 do 16 kron za liter.

— Sneg v Beogradu. Včeraj 4. tm. je po poročilu iz Beograda popoldne začelo deževati. Pozneje je naletaval močan sneg. Po ulicah je nastala pravcata brezga.

— Smrtna nesreča. Na tragičen način se je danes ponesrečil nočni čuvaj strojnih tovarn in livarn na Dunajski cesti 58 letni Jurij Faidiga. Nekako okoli pol 6. ure zjutraj je prišel domov in si odpasal pas, pričel mu je padel na pasu pritrjen samokres na tla. Samokres se je sprožil in kroglja je zadela Faidigo v koleno in mu prelila kost. Brez vsake pomoči je revez nato oblašal, dokler ga ob pol 7. uri ni našel neki stražnik vsega v krvi ležečega. Prepeljan je bil z rešilnim vozom v bolnico, pa je med potjo umrl radi izkravivice.

— Nesreča na ljubljanskem polju. Mehanič Štanko Vodnik, o katerem smo poročali, da ga je pri smodnišnici ustrelila vojaška straža, je včeraj v bolnici umrl. Proti votaku so vrši preiskava.

— Nesreča s patrono. V Tokačevem pri Rogatcu se je igral s patrono osemletni deček Jožef Mešera. Patrona je eksplodirala ter fanta težko poškodovala. Spravili so ga v celjsko bolnico.

— Težka poškodba. Posestnikov sin Ivan Kuhar, doma iz Pute-hofa pri Trzinu je streljal z neko staro puško, ki se je razletela in Kuharju raztrgala levo roko. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnico.

— Nesreča pri požaru. Na velikonočno soboto je izbruhnil pri posestniku Antonu Dolinarju na Brazih pri Dobrovi požar, ki je tekom kratkega časa upenjal vse gospodarsko poslopje z vsemi pridilnicami. Radi hudega vetra je bilo vsako deljenje brez uspeha. Ognji je ugnil vse. Pri gašenju je posestnik Dolinar zadobil težke opekline na životi in obrazu in so ga prepeljali v ljubljansko bolnico.

— Pozor pred nakupom. Dne 3. tm. je bilo uhraneno pred trgovino Gorce dirkalno meško kolo, znamka Adler, kolo je bilo črno pleskano, vedilo je imelo navzdol obrneno in z Mezler pnevmatikami spremeljeno, naložbe se ga spozna po okviru, ki je pod sedežem zvarjeno. Kolo je brez vsake številke. Kdo mi ga izpodi, dobi dobro nagrado. Nesen. Požna ul. 8.

— Kino »Metlice« predvaja od 4. do 7. tm. krasno defektivsko dramo George Bully v 6 delnih. V glavni vlogi svetovno znani defektiv Sturt Webb. Pretresljive in navdse zanimive slike se vrstijo ena za drugo, ter nam pokazujejo borbo med znamenitim defektivom in celo razbojniško grupo s pomočjo nad vse zanimivih naravnost neverjetnih tehničnih sredstev. Od 7. do 13. aprila svetovnoznan film »Letiš avio« v dveh delih. V glavni vlogi Harry Piel.

— Čevlje kupnja od domačih tovarov. Tvrde Peter Kozina & Ko. z znamko »Peklo«, ker so isti priznani najboljši in nalcenejši. Glavna zaloga na debelo in drobno Ljubljana, Breg 20, ter Aleksandrova cesta št. 1.

— Turistika in sport. — Predprodaja vstopnic za nogometno tekmo HASK v Lirija 8. t. m. se vrši od danes naprej v trgovini J. Gorce, palača Lj. kreditne banke. Znižane žlanske in dijaške vstopnice se izdajajo le v predprodaji. Aktivni člani nogometne sekcije, ki so edini oroščeni vstopnice, morajo dvigniti proste vstopnice v predprodaji. Brez vstopnic je dostop na igrišče zabranjen.

— Haski Primorje. V soboto 7. aprila se vrši ob 17. na igrišču S. K. Primorja, Dunajska cesta prijateljska tekma med zagrebškimi vrvakom Haškomo in S. K. Primorjem. Tekma obeta biti velezanimiva, ker je Primorje v dobri formi in bo tudi pojačano z gostom Dürschmidom, ki bo nadomestoval odsotnega centerhalfa Matežbra. Predprodaja vstopnic (dijaške 4, študentske 6, sedeži 10 in 13 Din) v trafikji Sever, Selenbrnova ulica.

— Hrvatski atletski S. K. iz Zavrca. Prvak Hrvatske in Slovenije za 1920/21 in 1921/22. eden najmočnejših klubov Jugoslavije, nastopi v nedeljo 8. t. m. po daljšem predletku v Ljubljani proti Liriji. Lirija pripravila H. A. S. K. kot reprezentantu hrvatskega sporta posebno priprčen sprejem. Tekma bo zanimivo merilo jakosti Lirije napram klubu, ki je najresnejši tekmecc za naslov prvaka Jugoslavije.

NAJNOVEJŠA POROČILA. Mussolini vabi državnike male antante.

— Rim, 4. aprila (Izv.) »Giornale d'Italia« javlja, da je minstrski predsednik Mussolini pozval ministrskega predsednika kraljevine SHS Nikolo Pašiča na razgovor v Rim. List dalje veli, da je Pašič to vabilo sprejel. Služno vabilo je Mussolini poslal tudi češkoslovaškemu zunanemu ministru dr. Benču, ki je obljubil, da pride. V oficijelnih italijanskih krogih izjavljajo, da hoče Mussolini natančno vpoznati intencije in program male antante po končanem končenec z avstrijskim kancelarjem dr. Selcem. Razgovori bodo izključno le gospodarsko-političnega značaja.

— Rim, 4. aprila (K. B.) Kakor javljajo listi iz Beograda, je minstrski predsednik Mussolini povabil Pašiča in dr. Benču na sestanek v Rim. Oba sta vabilo sprejela.

Radicevci za pogajanja z radikali.

— Beograd, 5. aprila. (Izv.) Podpredsednik hrvatske republikanske seljačke stranke dr. Vladimir Maček je objavil v beogradskih listih izjavo glede političnega programa HRSS. Dr. Maček je izjavil, da njegova stranka še vedno pričakuje pogajanj z radikalno stranko, ker je v položaju, da brez njih ne more nadaljevati dosedanje politike. Ključna situacije je v rokah Nikole Pašiča, kakor on hoče, tako i boče. Dr. Maček je dalje izjavil, da je njegova stranka za sporazum in bo vse storila, da pride do tega sporazuma. Kar pa se tiče prihoda poslancev HRSS v Beograd, ali pridejo vsi ali le skupina, je to političnotaktično vprašanje. Vodstvo HRSS pričakuje glavnih sklepov radikalnega kluba. — Podpredsednik dr. Maček je dalje objavil, da je za 15. t. m. sffčenja velika skupščina Hrvatske republikanske seljačke stranke, na kateri se odloči. Dr. Maček je tudi pldiral za nove volitve v slučaju, da na pride do bratskega sporazuma.

ZAKAJ SE NE SESTANE PARITETNA KOMISIJA. ITALIJANSKI KOMENTAR.

— Rim, 4. aprila (Izv.) Italijanski listi naglašajo, da se je konferenca paritetne komisije v Opavli v svrhu sistematičnega reševja države odgodila radi tega, ker hoče Italija dočakati konsolidacijo notranje politične razmer v Jugoslaviji po končanih volitvah.

FRANCOSKO POSOJLO NAŠI DRŽAVI.

FRANCIA DAJE 300 MILIJONOV FRANCOV ZA REORGANIZACIJO JUGOSLOVENSKE VOJSKE. — Rim, 4. aprila (Izv.) »Giornale d'Italia« javlja, da bo v prhodnih dneh sklenjen sporazum med Francijo in Jugoslavijo glede 300 milijonskega posojla v francoskih frankih. To posojilo ima služiti v svrhu reorganizacije jugoslovenske vojske. V zvezi s tem imata Francija in Jugoslavija skleniti vojaško konvencijo, ki ima zgolj defenziven značaj.

OBSEJENI MINISTRI KABINETA DR. RADOŠLAVOV.

— Sofija, 4. aprila (Izv.) Na dosmrtno in večletno lečo obsejeni ministri kabineta dr. Radošlava in generalni so bili danes pod močno eskorto prepeljani v kaznilnico v Strumnici.

DR. SEIPPEL NA KOROŠKEM.

— Celovec, 4. aprila (K. B.) »Kärntner Tagblatt« poroča, da so podzvali zveznega kancelarja na povratku iz Rima v Podklostru namestnik delovnega glavarja Leer, nacionalni svetnik Pavčič in deložno-zbornski poslanec ter vodja krščanskih socialstov dr. Reinbrecht. Zvezni kancelar je obljubil, da pride še tekoma aprila na Koroško, da spreporoti tudi tu pred občinstvom o svojem delovanju.

STAVKA KOVINARJEV NA ŠTAJERSKEM.

— Gratec, 5. aprila (Izv.) Stavka kovinarjev se vedno bolj širi. Stavko napovedujejo tudi rudarji. Dne 3. tm. so vstopili v stavko delavci Böhrerjevih jeklarn v Kapfenbergu. Stavka okoli 2300 delavcev. Tovarne imajo okoli 72.000.000 K dnevne škode.

NESREČA NA MORJU.

— London, 4. aprila. (Izv.) Večerna poročila javljajo, da je admiralski rusletec torpedov »Fox« trčil ob lahko križarico »Vere«. Obe ladji sta močno poškodovani. Človeških žrtev ni bilo.

SMRT RUSKEGA REVOLUCIONARJA.

Jalni demokrat in revolucionar Markov je danes v Schwarzwaldu umrl.

Borzna poročila.

— Zagreb, 5. aprila. (Izv.) Zaključek. Devize: Curih 18.55, 18.60, London 468, 471, Pariz 6.475, 6.575, Berlin 0.475, 0.4825, Duna 0.141, 0.142, Praga 298.50 3—, Milan 4.99, 5.03, Newyork 99.50, 100.50, Budimpešta 2.25, 2.35, Valute: dolar 98, 98.75, lira 4.90, 4.95.

— Curih, 5. aprila. (Izv.) Današnja predborza: Zagreb 5.40, Berlin 0.238, Amsterdam 213.36, Newyork 543—, London 25.34, Pariz 35.30, Milan 27.20, Praga 16.125, Budimpešta 0.1235, Vršava 0.13, Dunaj 0.00765, avstr. žiz. krome 0.0078, Sufaj 4.15.

Glavni urednik: RASTO BUSTOSIEMSEK. Odgovorni urednik: VALENTIN KOPITAR.

Čevljarški mojster,
nekoliko invalid. ŽELI DOBITI PRIMEREN PROSTOR za izvrševanje svoje obrti kje v Sloveniji. — Ponudbe pod »Samec 3453« na upravo »Slov. Naroda«.

Prodaj pisalni stroj
»Remington« št. 7, rabljen, z nevidno pisavo. — Ogleda se lahko pri zavarov. družbi »Šumadija«, Sv. Petra cesta št. 24. 3400

Prvovrstni laneni firnež
svitlirumen in svitlorjav, s-jam-čeno čist v sodih in ročkah, terpentinsko olje, Dekalin in laneno olje nudimo na najnižjih dnevih cenah.

Hrovat & Comp., Ljubljana.
Telefon internban 301. 2939 Erzojvka Hrovatport.

LIVARSKI MOJSTER

za livarnico železa in jekla pri Osijeku v Slavoniji, izkušen v vseh strokah formanja in pri obratu s kupolno pečjo, se išče za takojšnji nastop. Stanovanje prosto. Prav dobra plača. Pismene ponudbe najkasneje do 6. aprila na Pfeiffer, Ljubljana, hotel Slon ali osebno predstavljanje ob teh dneh. 3406

OBRATNI INŽENIR

(strokovnjak za strojogradnjo in livarno) se išče ob takojšnjem nastopu za livarnico železa in jekla pri Osijeku v Slavoniji. Reflektira se samo na samostojno moč. Ali se nastavi stalno ali za pol leta za uvedbo nove ureditve. Pismene ponudbe na tu se mudedečega lastnika E. Pfeiffer, hotel Slon, najkasneje do 6. aprila ali pa osebno predstavljanje v teh dneh. 3407

+
Narodna tiskarna v Ljubljani naznanja žalostno vest, da je njen dolgoletni zvesti in jako marljivi uslužbenec, gospod
Joško Ravnihar
in kasnik »Slovenskega Naroda«
včeraj po kratki boleznj preminul.
Pogreb se vrši v petek ob 4. popoldne s Trnovskega pristana 40.
Bodi mu trajen spomin!
Ljubljana, dne 5. aprila 1923
ODBOR.

+
Potrta globoke žalosti naznanjam v svojem imenu in v imenu otrok vsem sorodnikom, prijateljem in znancem bridko vest, da je naš iskreno ljubljeni soprog, odnosno dobri oče, brat, stric in zet, gospod
Joško Ravnihar
in kasnik Narodne tiskarne
danes ob pol 3. popoldne po daljšem bolehanju, v starosti 50 let, previden s tožilih svete vere, udano preminul.
Pogreb nepozabnega rajkega se bo vršil v petek, 6. aprila t. l. popoldne ob 4. iz hiše žalosti, Trnovski pristan št. 40, na pokopališče k Sv. Križu.
Bodi mu blag spomin!
Ljubljana, dne 4. aprila 1923.
Marija Ravnihar
soproga. Joško in Marija
otroka.

+
Potrta neizmerne žalosti naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naš iskrenoljubljeni soprog in oče, gospod
Ivo Sterniša
višji revident južno železnice
danes, dne 4. aprila 1923 ob 9. zjutraj po dolgi mučni boleznj v starosti 41 let mirno v Gospodu zaspal.
Pogreb nepozabnega se vrši v petek, dne 6. aprila 1923 ob 16. iz hiše žalosti na pokopališče v Loki pri Zidanem mostu.
Zidani most, dne 4. aprila 1923.
Mila Sterniša z otroci.

Več malo rabljenih otroških vozičkov
se po ceni prodaj. Ljubljana, Zvonarska ulica 1. 3215

Lepe smrekove hlode
vseh dolžin od 4 m naprej KU-PIMO. — Ponudbe z navedbo množine blaga in cene je vpsolati na upravo lista. 3445

Kovaška smola
in KATRAN IZ LESA SE PRODA. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 3412

Proda se
vagon LEPEGA KROM-PIRJA. — Naslov v upravi »Slov. Naroda«. 3439

Petrolejske vrče
z ali brez zabojev, in železne BARELE kupujemo v vsaki množini. Hrovat & Comp., Ljubljana, Vegova ulica 6. 2274

Majhen trgovski lokal SE VZAME V NAJEM
proti visoki odkupnini. — Ponudbe pod »Promet/3409« na upravo »Slov. Naroda«.

Niša v Trstu
(Barkovlje-Riviera) SE ZAMENJA ZA POSESTVO V JUGOSLAVIJI. — Naslov pove uprava lista. 3413

Provizijskega potnika
ZA KRANJSKO, dobro uvedene, v žganjski in likerski stroki, IŠČE solidna velika firma na Susaku. — Dopisi pod »Zanesljiv/3395« na upravo lista.

Mlad gospod, oženjen, brez otrok, delaven,
išče mesto hišnika
najraje v Ljubljani ali v bližini. — Ponudbe na upravo lista pod »Zanesljiv/3433«.

Po ugodni ceni prodam
malo rabljene GRAMOFON-SKE PLOŠČE, OLEANDRE, PISALNO GARNITURO ZA DAMO in še ne rabljen AM-PEL za električno luč. — Naslov pove uprava lista. 3460

Boljša gospa,
osamela, IŠČE ZNANJA z za-konslim parom ali gospodino ne pod 28 let staro vsled razvedrila in skupnih sprehodov. Samo ne koristilovne osebe naj pošljejo svoji nastv pod »Nesebičnost/3472« na upravo lista.

Naprodaj imam
DVA VAGONA JELOVEGA IN SMRKOVEGA KOLJA za vinogradike in hmeljarje in pa KOLIČKE ZA OGRAJE. — Čez JEFERNIK, trgovec, Stob pošta Domžale. — Cena se do-loži za komad na licu mesta.

IŠČEMO SAMOSTALNEGA prvovrstnega brusarja
(Schleifer) za električne brus-nice v Sisku (Anton GREGL). Vstopi lahko takoj. — Oglasiti se je: Električne brusnice, Sisa-k, Slavonija. 3444

Knjigovodja,
prvovrstna mlada, samostojna moč z znanjem hrvatišine, slo-venščine in nemščine, ki bi mo-ral tudi potovati, izključno iz-šganjske in likerske stroke, SE SPREJME TAKOJ. — Dopisi pod Knjigovodja/3387 na upra-vo »Slovenskega Naroda«.

Pestunjo
k dvema otrokoma iščem za ta-kov. Prednost ima starejša oseba, ki je v tem poslu izveščena. Iz-borna oskrba in dobra plača. — Potne stroške povrnem. Obrniti se je pisмено na go. Ana Kram-mer, Sv. Peter pod Sv. Goram.

Žagar in brusar
SE SPREJMETA TAKOJ V TRAJNO DELO. — Pogoji: večletna praksa. Stanovanje prosto; neoženjeni imajo prednost. Plača po dogovo-ru. — MARTINEC, Ljubljana, Prula št. 8. 3449

TOVARNA na deželi v Slove-niji IŠČE za skorajšnji nastop kontoristinjo,
katere mora biti popolnoma perfektna korespondentinja v slovenski (ev. hrvatski) in nemškem jeziku, dobra računa-rica in po možnosti knjigovod-ninja. — Ponudbe naj se naslo-vice na upravo »Slov. Naroda« pod »Zelo/3393«.

NOVOSTI
za damske kostume v največji izbiri pri A. & S. Skaberne Ljubljana, Metel trg št. 18

Opazovalni panj
PRODAM. KUPIM dobro ohranjeno STISKALNICO ZA UMETNO SATJE. — F. MIKL, Sv. Marjeta pri Moškancjih. 3478

Gozdar
z daljšo državno gozdarsko prakso ŽELI VSTOPITI kot samostojna moč na velepo-sestvu. — Ponudbe pod »Gozdar/3498« na upravo lista.

Kupujem stalno
OREHOVE IN ČRESNJEVE HLODE za izdelovanje furnir-jar, dalje BUKEV z ljubljem vred-ter HRASTOVE TRAMICE. — Ponudbe v dinarjih, franko Po-stojna. — Ponudbe pod »Nar. 3459« na upravo »Slov. Nar.«.

Trgovci, domači in Primorci!
PRODA SE dobro idoča velika TRGOVINA na prometnem in-dustrijskem kraju s krasnim stanovanjem za 400.000 Din — TAKOJ. — Ponudbe pod »Sreča na bodočnost/3493« na upravo »Slov. Naroda«.

Mesta učenke
v kabi trgovini z vsjo oskrbo IŠČE DEKLICA revnih staršev. Dovoljša je 5 razredov ljudske in 1 razred meščanske šole v dobrih uspehom; večja je tudi nemščine. — Ponudbe na upra-vo »Slov. Naroda« pod »Vedna hvala/3458«.

Dve družabnici
SPREJME DOBRO VPE-IJANO PODJETJE. Zahte-va se znanje knjigovodstva in srbo-hrvatske korespon-dence. Kapital po dogovoru. Ponudbe pod »Družabnici/3463« na upravo »Slov. Naroda«.

Ustupa se
GOSTIONICARSKO KAFANSKA RADNJA sa kompletnim namještajem po pogodbi. Lokali se nalaze na ugodnom položaju u Dubrovniku. — Reflektanti nek-je obrate na Ivana Lučića u Dubrovniku. 3497

Ženitna ponudba.
V svrhu takojšnje ženitve želim znanja z gospico ali vdovo v starosti od 28 do 50 let s pramoženjem in ki bi imela ves-olja do gostilne in gospodinj-stva. — Ponudbe z navedbo premoženjskih razmer in po-možnosti s sliko pod »Zadov-olnost 34« pošto ležeče Ljubljana, glavna pošta. 3469

Portlandcement
(dalmatinski)
lepenko, šamot
dobavlja najceneje
F. Hočevar
Žravnica-Mesto.

VELIKA ZALOGA
raznovrstnih otroških vozičkov, lesenih vozičkov na 4 kolesih, dvoškolesa najnovjšega tipa, ma-lih najnovjših motorčkov, šival-nih strojev in vsakovrstnih de-lov. Pneumatika na debelo na drobno po ceni. Sprejemajo se tudi vsa popravila. »TRIBUNA«, tovarna dvoškoles in otroških vozičkov in delov. LJUBLJANA, Karlovska cesta 4.

Ravnokar došlo:
pomladanske novosti
A. Šinković nad. K. Soss LJUBLJANA, Metel trg 18.

Bičevnike
izprava koristivega lesa (Zirgelholz), gladke, politirane, luksuzna pletene, težke (furnanske) izdeluje in nudi po primernih cenah sss
Prva jugosl. tovarna tržniških bičevnikov
Ogrin & Peric
Lavorca pri Ljubljani.

PRIDNA IN POSTENA služkinja se sprejme
za vsa hišna dela. Plača in hra-na dobra. — Naslov pove upra-va »Slov. Naroda«. 3496

Proda se zemljišče
v mestni periferiji, obstoječe iz-travnika in njive. — Natanč-na pojasnila da Jos. König, stavbenik, Ljubljana, Marmon-tova ul. 16. 3471

Učenko
iz boljše hiše SPREJME TAKOJ tvrdka
Kosta VUKASINOVIC v palači Kreditne banke. 3479

Na hrano in stanovanje SPREJMEM TAKOJ POŠTENO DEKLICO. Prednost imajo šivilje. — Naslov pove uprava »Slov. Nar.«. 3471

Kontoristinja,
večja slovenske in nemške ste-nergrafic, strojnjenica, korespon-dence in trgovsko knjigovod-stva, ŽELI PRE-IENTI SLUŽ-RO. — Ponudbe pod »Samo v pisarni/3473« na upravo lista.

Prodasta se
DVA DOBRA PLETILNA STROJA št. 10 in 14. — Res-ni kupci naj pošljejo svoje naslove pod »Pletilna stroja 10/14/3483« na upravo lista.

Dvoškolesa, motorčki, otroški vozički, šivalni stroji najceneje.
»Tribuna«, Ljubljana
Karlovska cesta 4.

Športne, vojaške in železničarske čepice
Izdeluje P. Semko, krzmar Križevniška ulica 7. 2712

Trstje za stroje
i delujem z modernimi stroji in iz najboljšega materiala ter dobavljam v vsaki množini po najnižji dnevni ceni.
I. Jugoslovanska tovarnica Bakalu
JOS. R. PUH, LJUBLJANA
Gradska ul. 22. Tel. 531.

»DIAMALT«
Pezor pekil »DIAMALT« to-varne Hauser in Sobolka, Dunaj-Stadlau, v predvojni kakovosti se zopet dobi pri glavnem zastopni-ku za Jugoslavijo
EDUARD DUŽANEC, Zagreb
Skladšče: Strassmayerova ul. 10.

Za mesto Ljubljana
Išči se »DIAMALT« v pekarni VILJEM BIŽJAK, Gospo-svetska cesta 7 po original-ni tovarniški ceni. 3123

Moderno tovarniško podjetje
edino svoje vrste v Jugoslaviji, išče takoj radi proširjenja kapital od najmanje 100.000 dinarjev. Reflektanti, koji h-čejo svojo glavnicu vamo in dobičakosno naložiti, naj stavi o svoje ponudbe pod »Garancija 3467« na upra-vo lega lista. 3467

Prodajm takoj
na periferiji mesta s l. majem dogotavljen
: vilo :
stanovanje, obstoječe iz štirih ob, kuhinje, predsobe, kopalnice, soba za lužnjino, hram in vse pitilnišine ter enakih krasnih kle-t-nih prostorov. Poleg hiše 520 m² vrta ali 2 gradbeni parceli. Pri-pravno tudi za obrtnike. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 347

Kupi se elektromotor
za vrtilni tok 10—12 HP, 220/380, z zaganjačem in event. s števcom, nov ali pa že rabljen, v brezhib-nem stanju. Ponudbe z navedbo cene, znamke na upravo Sl. Nar. pod »Ektromotor 3466«.

Kupimo rabljene tračnice
in drugi material za pol-ške železnice. — A. D. za saobranja in željezniške potrebe, Ljubljana, Kar-lovska cesta 38. 1764

Registrirna blagajna SE PRODA.
Naslov pove uprava lista. 3457

Trgovski pomočnik,
vešč mešane stroke, dobra moč, SE SPREJME TAKOJ v trgo-vino Jos. OSOLIN, Laško. 3494

PRODA SE RABLJEN otroški voziček.
Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 3481

PRODA SE otroška posteljiica.
Poizve se: Jenko, Spodnja Šiška, Poljska c. 285. 3464

Šivalni stroj,
popolnoma nov in še nerab-ljen. SE PRODA. — Naslov pove uprava lista. 3465

Naprodaj sta
DVA SKLOPNA OTRO-SKA STOLČKA. — Gospo-ska ulica 12/1. 3468

Išče se interesent
ZA VPELJAVO MALEGA, oziroma večjega PODJETJA s primernim kapitalom. — Ponud-be pod »Primerna vsota/3492« na upravo »Slov. Naroda«.

Posojilo
od 150.000 do 200.000 Din išče mlad, neoženjen, agilen trgovec radi povečanja trgo-vine. Garancija sigurna na moje nepremično imetje. — Ponudbe pod šifro »Energičen trgovec«, poste restante, Ljub-ljana. 3459

Belega vina prama 1921
15 hl, belega vina, prav dobrega oko! 90 hl in 20 hl rde-čega vina 1922 proda graština 3485
M'rkovec, pošta Začetje, Hrvatsko.

Radi preureditve obrata je naprodaj:
I. parni stabilni kotel s certifikatom 118 X 75—4 m² zgrejne plošče in 0,36 m² obseg vode — 4 Atmosf. 1 boiler (za napravo gorke vode) 165 X 92 z medenimi armaturami, 2 Worthington pumpi (za direktno paro) ena večja duga manjša. 1 benz-motor kuplan z dinamo, enosmerni tok 220 V, 25 K. V. 8 radiatorjev za centralno kurjavo. 5 kompletnih umivalnikov porcelanastih z nikel-armaturami, kompl. za pripolitev na vodovod. 26 umivalnikov iz trdega lesa z marmornatimi ploščami. Vse v dobrem, vporabnem stanju, deloma popolnoma novo. Pojasnila daje ravnateljstvo kopališča TOPLICE pri Ravnem mestu. 3486

inž. Tarnšek & Co.
Industrijsko-inženirsko podjetje
LJUBLJANA, Sodna ulica št. 1

ima v zalogi motorje na vrtilni tok 220,380 voltov:
3 HP a Din 5.000—
4 HP a Din 6.000—
5 HP a Din 6.750—

LUKSUSNI AVTOMOBILI
NOVI IN RABLJENI PO NAJUGODNEJŠIH CENAH
MOTORNIA KOLESA — PNEVMATIKA

O. ŽUŽEK
LJUBLJANA, SODNA UL. 11. TELEF. 461

Tvrdba Fr. Ks. Souvan
Ljubljana, Metel trg
naznanja
cenjenim odjemalcem, da ostane trgovina do sko-rajšnje preselitve v novi lokal zaprta.
Eventualna plačila prejemačasno tvrdba

Feliks Urbanc, Sv. Petra cesta

Na hrano in stanovanje SE SPREJME TAKOJ GO-SPOD. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 3477

Izprašan strojnisk IŠČE PRIMERNE SLUŽBE.
— Ponudbe na: M. Kathern, Ljubljana, Zabajak 12. 3476

Meblovano sobo
s posebnim vvhodom OD-DAM TAKOJ le boljše: gospodu. — Ponudbe pod Čistost/3483 na upravo lista.

Snažno sobico išče
GOSPODIČNA pri boljši ro-dini. Poučevala bi otroke in pomagala v kuhinji. — Ponud-be pod »Pomoč/3488« na upra-vo lista do 20. aprila.

Suha bukova drva,
vešč vađenov, se takoj CENO PRODAJO.
Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 3489

Bukovo oglje,
vsaka množina, NA PRODAJ.
Marija SREBOTNJAK, Ko-lodvorska ulica 31. 3490

Mlada solidna kakoca brez otrok IŠČETA kako manjše STANOVANJE.
PREVZELA BI event. TUDI MESTO. HISNIKA. Ako je pri hiši vrt, bi ga tudi lahko opravljala, ker imata do tega veselje ter nekulidno izkustva. — Prijazne ponudbe se prosi na upravo »Slov. Naroda« pod »Zanesljivost/3491«.

Belega vina prama 1921
15 hl, belega vina, prav dobrega oko! 90 hl in 20 hl rde-čega vina 1922 proda graština 3485
M'rkovec, pošta Začetje, Hrvatsko.

Radi preureditve obrata je naprodaj:
I. parni stabilni kotel s certifikatom 118 X 75—4 m² zgrejne plošče in 0,36 m² obseg vode — 4 Atmosf. 1 boiler (za napravo gorke vode) 165 X 92 z medenimi armaturami, 2 Worthington pumpi (za direktno paro) ena večja duga manjša. 1 benz-motor kuplan z dinamo, enosmerni tok 220 V, 25 K. V. 8 radiatorjev za centralno kurjavo. 5 kompletnih umivalnikov porcelanastih z nikel-armaturami, kompl. za pripolitev na vodovod. 26 umivalnikov iz trdega lesa z marmornatimi ploščami. Vse v dobrem, vporabnem stanju, deloma popolnoma novo. Pojasnila daje ravnateljstvo kopališča TOPLICE pri Ravnem mestu. 3486

inž. Tarnšek & Co.
Industrijsko-inženirsko podjetje
LJUBLJANA, Sodna ulica št. 1

ima v zalogi motorje na vrtilni tok 220,380 voltov:
3 HP a Din 5.000—
4 HP a Din 6.000—
5 HP a Din 6.750—

LUKSUSNI AVTOMOBILI
NOVI IN RABLJENI PO NAJUGODNEJŠIH CENAH
MOTORNIA KOLESA — PNEVMATIKA

O. ŽUŽEK
LJUBLJANA, SODNA UL. 11. TELEF. 461

Tvrdba Fr. Ks. Souvan
Ljubljana, Metel trg
naznanja
cenjenim odjemalcem, da ostane trgovina do sko-rajšnje preselitve v novi lokal zaprta.
Eventualna plačila prejemačasno tvrdba

Feliks Urbanc, Sv. Petra cesta

LUKSUSNI AVTOMOBILI
NOVI IN RABLJENI PO NAJUGODNEJŠIH CENAH
MOTORNIA KOLESA — PNEVMATIKA

O. ŽUŽEK
LJUBLJANA, SODNA UL. 11. TELEF. 461

Tvrdba Fr. Ks. Souvan
Ljubljana, Metel trg
naznanja
cenjenim odjemalcem, da ostane trgovina do sko-rajšnje preselitve v novi lokal zaprta.
Eventualna plačila prejemačasno tvrdba

Feliks Urbanc, Sv. Petra cesta